

Prima instanță: Judecătoria Criuleni (sediul central), (jud. A. Bologan)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcan)

DECIZIE

18 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Victor Burduh
Nicolae Craiu
Svetlana Filincova

examinând recursul declarat de Calcatinge Sergiu, reprezentat de avocatul Brînză Alexei,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Misto Galina împotriva lui Calcatinge Sergiu cu privire la restituirea sumelor, repararea prejudiciului cauzat

și acțiunea reconvențională înaintată de către Calcatinge Sergiu împotriva Galinei Misto cu privire la încasarea retribuției muncii, penalității și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Misto Galina, casată integral hotărârea din 21 ianuarie 2019 a Judecătoriei Criuleni (sediul Central) și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea inițială a fost admisă parțial, iar acțiunea reconvențională a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 15 februarie 2016, Misto Galina a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Calcatinge Sergiu cu privire la restituirea sumelor, repararea prejudiciului cauzat și compensarea cheltuielilor judiciare.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 23 august 2015, a încheiat cu pârâtul Sergiu Calcatinge un contract de prestări servicii în domeniul construcției, de efectuare a fațadei și acoperișului, iar la 23 septembrie 2015, a semnat un contract de prestări servicii în domeniul construcției de efectuate a streșinii la casa de locuit individuală situată în satul XXXX, raionul XXXX, ce-i aparține cu drept de

proprietate.

Conform înțelegerii, pârâtul s-a obligat să efectueze lucrările de construcție a fațadei, acoperișului și streșinii la casa de locuit individuală în mod cantitativ, calitativ și în conformitate cu normele și standardele în construcție, iar reclamanta s-a obligat să achite suma de 4 127 dolari SUA pentru primul contract și suma de 1 734 dolari SUA pentru al doilea contract, în total suma de 5861 dolari SUA.

Astfel, în baza contractului de prestări servicii în domeniul construcției de efectuare a fațadei și acoperișului din 23 august 2015, reclamanta a achitat în avans la data semnării contractului suma de 2000 dolari SUA, iar pe parcursul lucrărilor a achitat integral suma de 4 127 dolari SUA pentru prestarea serviciilor de către pârât care s-a obligat în timp de 30 de zile lucrătoare, începând cu 25 august 2015 până la 30 septembrie 2015 să dea obiectul în exploatare, fapt consemnat în contract de ambele părți.

A mai menționat că, în baza contractului de prestări servicii în domeniul construcției de efectuare a streșinii din 23 septembrie 2015, reclamanta a achitat în avans suma de 800 dolari SUA pentru prestarea serviciilor din suma stabilită de 1734 dolari SUA, iar pârâtul s-a obligat în timp de 30 de zile lucrătoare, începând cu 25 septembrie 2015 până la 30 octombrie 2015 să dea obiectul în exploatare.

Pe parcursul executării lucrărilor, reclamanta a mai achitat pârâtului suma de 5000 lei, fapt notificat prin semnătură de către ambele părți contractante.

În perioada lucrărilor de construcție reclamanta periodic pleca peste hotarele țării, neavând posibilitate reală de a monitoriza executarea lucrărilor de către pârât. Astfel, după ce pârâtul practic a finalizat lucrările de construcție la casa de locuit, reclamanta a constatat că lucrările efectuate sunt necalitative, a depistat faptul că pârâtul a plasat pe acoperiș țiglă metalică care nu este prevăzută pentru acoperiș, ci pentru efectuarea gardurilor. Iar în timpul lucrărilor datorită faptului, că țigla metalică plasată pe acoperiș era foarte subțire și necalitativă, aceasta s-a deformat.

Totodată, a constatat că bârnele din lemn care formau acoperișul propriu-zis nu erau amplasate drept, respectiv acoperișul este schimonosit și nu corespunde standardelor și normelor în construcție.

În ceea ce privește serviciile efectuate de pârât la construcția streșinii, acesta la fel a admis o mulțime de defecte, materializate prin schimonosire, deteriorare, lucru estetic murdar și necalitativ, iar pe timp de ploaie apa se prelinge pe peretele casei ceea ce duce la defectarea fațadei la casă. În pofida faptului că pârâtul a cerut un preț mai mare în comparație cu cel de pe piață, reclamanta a acceptat spre plată sumele cerute, fiind asigurată de pârât că lucrările vor fi efectuate calitativ, însă ultimul a dat dovadă de neglijență și iresponsabilitate în raport cu înțelegerea convenită și nu și-a onorat obligațiile asumate.

În urma lucrărilor de construcție efectuate de pârâtul Sergiu Calcatinge, reclamantei i-a fost cauzat un prejudiciu material materializat prin procurarea materialelor de construcții ieftine de o calitate foarte rea, materiale care nu erau

predestinate pentru construcția acoperișului, acestea fiind procurate cu scopul de a însuși mijloacele bănești pentru sine din sumele alocate pentru procurarea materialelor de construcție.

La 09 noiembrie 2015, reclamanta a expediat în adresa pârâtului Sergiu Calcatinge o notificare prin care a solicitat remedierea și revocarea viciilor depistate, dar și negocierea modului de reparare a prejudiciului, însă acesta nu a întreprins nici o acțiune pentru a soluționa litigiul pe cale amiabilă.

În aceste condiții, reclamanta este nevoită să angajeze o nouă firmă de construcție, să demoleze din nou acoperișul și să-l construiască la nivelul standardelor și normelor în construcție, ceea ce va duce la suportarea unor cheltuieli duble, fapt ce afectează drepturile și interesele acesteia.

Prejudiciul material cauzat reclamantei în urma efectuării construcțiilor necalitative constituie 5177 dolari SUA și 103 462,95 de lei, în care sunt incluse: 4127 dolari SUA - plata pentru serviciile efectuate conform contractului de prestări servicii asupra acoperișului și fațadei la casă din 23 august 2015, 1050 dolari SUA - plata achitată în avans pentru serviciile efectuate conform contractului de prestări servicii la streășină din 23 septembrie 2015; 58 707,72 de lei - plata pentru țigla metalică și accesoriile procurate pentru acoperiș; 24 122,73 de lei - plata pentru accesoriile de la streășină casei; 7 554 de lei - plata pentru procurarea accesoriilor la acoperiș; 6 801,50 de lei - plata pentru procurarea uneltelor de lucru; 5 118 de lei - plata pentru alte materiale de construcție accesorii; 1 159 de lei - plata pentru alte materiale de construcție accesorii.

Totodată, reclamanta consideră că pârâtul i-a cauzat și un prejudiciu moral, menționând că prin acțiunile intenționate ilegale ale pârâtului Sergiu Calcatinge, i-au fost produse suferințe psihice materializate prin stres, nopți nedormite, disconfort prin neonorarea obligațiilor de construcție a fațadei, acoperișului și a streșinii la casa de locuit, conform înțelegerii, dar și prin faptul că aceasta a achitat de fapt un preț mare, dar nu a primit în schimb lucrările calitative la casa de locuit individuală convenite.

Mai mult ca atât, prejudiciul moral se materializează și prin faptul că aceasta suferă din cauză că urmează să demoleze construcțiile efectuate de pârât și să le construiască din nou fiind necesare resurse financiare duble, dar și timp pierdut pentru a monitoriza aceste lucrări fiind nevoită să stea departe de familia sa care locuiește în Turcia. Prejudiciul moral cauzat reclamantei prin acțiunile ilegale și neglijente ale pârâtului, reclamanta îl estimează la suma de 50 000 lei, considerând că această sumă corespunde caracterului și gravității suferințelor psihice suportate de acesta și constituie o sumă rezonabilă.

Astfel, în fața instanței de judecată Misto Galina a solicitat încasarea de la pârâtul Calcatinge Sergiu a sumei în mărime de 5 177 dolari SUA (în care sunt incluse plățile pentru serviciile efectuate în baza contractului de prestări servicii a fațadei și acoperișului din 23 august 2015 și plata pentru serviciile efectuate în

baza contractului de prestări servicii la streșina casei din 23 septembrie 2015), a sumei de 103 462,95 lei - cu titlu de prejudiciu material (în care sunt incluse plățile pentru țigla metalică și accesoriile procurate pentru acoperiș – 58 707,72 de lei, plata pentru accesoriile de la streșina casei - 24 122,73 de lei, plata pentru procurarea accesoriilor la acoperiș – 7 554 de lei, plata pentru procurarea uneltelor de lucru – 6 801,50 de lei, plata pentru alte materiale de construcție accesorii – 6 277 lei), a sumei de 50 000 de lei - cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor judiciare formate din plata achitată pentru efectuarea expertizei în mărime de 8 000 lei și plata pentru asistența juridică în mărime de 25 000 lei.

La 04 mai 2016, Calcatințe Sergiu a depus acțiune reconvențională împotriva Galinei Mișto prin care a solicitat încasarea în beneficiul său a sumei în mărime de 684,00 dolari SUA - cu titlu de retribuție a muncii și a sumei de 513,00 dolari SUA - cu titlu de penalitate de întârziere și compensarea cheltuielilor judiciare în mărime de 5000 lei.

În susținerea cererii reconvenționale a invocat că, la 23 august 2015, a încheiat cu Misto Galina un Contract de prestări servicii în construcții. Potrivit pct. 1 și 2 al acestui Contract, este indicat că urma să presteze reclamantei lucrări de construcție a fațadei la casa de locuit ce aparține reclamantei în s. Dubăsarii Vechi, raionul Criuleni, însă conform înțelegerii avute s-a înțeles cu reclamanta să presteze lucrări doar la efectuarea lucrărilor la acoperiș care constă în montarea tablei cutate pe casă, fără înlocuirea carcusei din lemn la acest acoperiș din motiv că nu dispunea de surse financiare suficiente. Totodată s-a convenit cu reclamanta ca materialele pentru efectuarea lucrărilor vor fi asigurate de reclamantă.

La fel, a susținut că toate lucrările de montare a acoperișului erau dirijate de reclamantă. Pe durata efectuării lucrărilor respective, dânsul era monitorizat de Misto Galina, care de fiecare dată propunea și careva schimbări referitor la forma acoperișului, cerințe pe care dânsul le executa conform dorințelor reclamantei.

La construcția acoperișului casei a fost folosită tablă cutată de marca LK20 procurată și prezentată de Galina Misto. Tabla cutată a fost selectată de Galina Misto, iar conform Certificatului de garanție anexat la referință, acest model de tablă cutată este destinată pentru confecționarea acoperișurilor.

A mai susținut că, după montarea tablei cutate pe acoperișul casei, reclamanta nu i-a înaintat nici o pretenție referitor la calitatea acestora, rămânând mulțumită de prestarea serviciului. Astfel, că argumentele invocate de reclamantă referitor la confecționarea acoperișului necalitativ, folosind tablă pentru gard, nu corespund realității.

Cu referire la argumentele reclamantei precum că nu a amplasat drept bârnele de la carcasa acoperișului, acestea la fel sunt nefondate, deoarece lucrările respective nu au fost efectuate de către el, dar au fost efectuate cu mult timp înainte de până la moștenirea casei de către reclamantă.

A mai menționat că în rezultatul faptului că reclamanta a rămas mulțumită de

lucrările efectuate la montarea acoperișului, a organizat un picnic din contul ei ca mulțumire. Imediat după aceasta, la 23 septembrie 2015 i-a solicitat pârâtului să monteze streșina la casa de locuit nominalizată, fiind convenit prețul de 1734 dolari SUA, materialele pentru efectuarea lucrărilor fiind asigurate, la fel, de către reclamantă.

În perioada efectuării lucrărilor de montare a streșinii, reclamanta a achitat pârâtului un avans de 800 dolari SUA, ulterior încă 5000 de lei, ceea ce la acel moment în anul 2015 constituia 250 dolari SUA. Restul banilor pentru munca prestată în mărime de 684 dolari SUA au rămas să fie achitați la finalizarea lucrării de montare a streșinii. Însă după finisarea montării streșinii la casă, reclamanta Misto Galina a refuzat să-l remunereze, partea rămasă și neachitată constituind suma de 684 dolari SUA.

În acest context, în fața instanței de judecată Calcatinge Sergiu a solicitat încasarea în beneficiul său de la Misto Galina a sumei în mărime de 684,00 dolari SUA - cu titlu de retribuție a muncii, a sumei de 513,00 dolari SUA - cu titlu de penalitate de întârziere și compensarea cheltuielilor judiciare în mărime de 5000 de lei.

Prin hotărârea din 21 ianuarie 2019 a Judecătoriei Criuleni (sediul Central), cerea de chemare în judecată înaintată de către Misto Calina împotriva lui Calcatinge Sergiu cu privire la încasarea sumei de 5 177 dolari SUA și 103 462,95 lei cu titlu de prejudiciu material, 50 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și compensarea cheltuielilor judiciare, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Cererea reconvențională depusă de Calcatinge Sergiu împotriva Galinei Misto cu privire la încasarea a sumei în mărime de 684 dolari SUA cu titlu de retribuție a muncii și a sumei de 513 00 dolari SUA - cu titlu de penalitate de întârziere și compensarea cheltuielilor judiciare, a fost admisă parțial.

A fost încasat de la Misto Galina în beneficiului lui Calcatinge Sergiu suma de 684 dolari SUA cu titlu de retribuție a muncii prestate, echivalentul valutei naționale la momentul executării hotărârii și a cheltuielilor judiciare formate din cheltuieli suportate pentru achitarea taxei de stat în mărime de 690 lei și 5000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică. În rest, în partea sumei de 513 dolari SUA cu titlu de penalitate de întârziere, a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost anulată măsura de asigurare, sechestrul aplicat prin încheierea Judecătoriei Criuleni din 18 februarie 2016 asupra bunurilor mobile, imobile și mijloacelor financiare ce aparțin lui Calcatinge Sergiu.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că, Calcatinge Sergiu și-a onorat obligațiile în baza ambelor contracte, atât în baza contractului de reparație a acoperișului, cât și în baza contractului de reparație a streșinii la casa de locuit și nu a încălcat termenul de predare a lucrărilor de reparație. Misto Galina nu a invocat anumite vicii bine determinate ale lucrărilor materializate în dimensiuni concrete, deși orice prejudiciu ori deficiență trebuie să fie dovedită de către partea care o invocă din

punct de vedere al existenței, cât și din punct de vedere al întinderii acesteia.

Or, conform probelor prezentate cât și declarațiilor martorilor date în ședința de judecată se atestă că la efectuarea lucrărilor la acoperiș, care a constat în montarea tablei cutate fără înlocuirea carcasei din lemn, materialele au fost asigurate de către reclamanta Misto Galina. La caz, tabla cutată care a fost instalată pe acoperișul casei a fost procurată de Galina Mișto, iar conform Certificatului de garanție anexat la materialele cauzei, acest model de tablă cutată este destinat pentru confecționarea acoperișurilor

Cât privește raportul de expertiză nr.292 din 21 august 2017, prin care s-a concluzionat că lucrările de construcție a acoperișului sau executat cu abateri de la procesul tehnologic, instanța l-a apreciat critic și nu l-a reținut în calitate de probă admisibilă.

După recepționarea lucrărilor de reparație, inclusiv lucrările efectuate la streșina casei, Misto Galina nu și-a onorat obligația de a achita lui Sergiu Calcatinge suma restantă pentru serviciul prestat, lucrările fiind îndeplinite de către prestator până la 30 octombrie 2015. În viziunea primei instanțe, faptul că reclamanta a refuzat să achite retribuirea muncii prestate de pârât în baza contractului din 23 septembrie 2015, folosindu-se de serviciul prestat, denotă faptul acționării lui Misto Galina cu rea credință în executarea obligațiilor sale contractuale de plată, urmărind scopul eschivării neîntemeiate de la achitarea deplină a prețului integral al lucrărilor executate în baza contractului la streșina casei.

Prin decizia din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către Misto Galina, casată integral hotărârea din 21 ianuarie 2019 a Judecătorei Criuleni (sediul Central) și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea inițială a fost admisă parțial, iar acțiunea reconvențională a fost respinsă.

A fost încasat de la Calcatinge Sergiu în beneficiul Galinei Misto suma de 5177 dolari SUA, exprimați în lei moldovenești la data executării hotărârii și 103 462,95 lei cu titlu de prejudiciu material, precum și echivalentul bănesc al prejudiciului moral în sumă de 5 000 lei, precum și cheltuielile legate de efectuarea raportului de expertiză în sumă de 8 000 lei, taxa de stat achitată în instanța de apel în sumă de 4685 lei, precum și asistența juridică în sumă de 2000 lei.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a specificat că, instanța de fond a ajuns la concluzia vagă în ceea ce privește admisibilitatea în calitate de probă a raportului de expertiză nr.292 din 21 august 2017. Instanța de fond nu a argumentat din care considerente nu a luat în considerație acest raport de expertiză. Astfel, instanța de apel a considerat această concluzie eronată, or, efectuarea expertizei tehnice a lucrărilor de construcție a fost dispusă anume prin încheierea instanței de fond din 03 octombrie 2016, prin urmare o asemenea probă este admisibilă, pertinentă și utilă la soluționarea obiectivă și imparțială a litigiului în cauză.

Potrivit acestui raport de expertiză, au fost depistate mai multe neajunsuri care sunt imputabile exclusiv lui Calcatinge Sergiu. Anume din cauza acestor

neajunsuri și s-a deformat acoperișul, mai mult ca atât, pe sub el fiind posibilă pătrunderea vântului, precipitațiilor atmosferice și respectiv slăbirea rezistenței și stabilității acoperișului. Defectele vizibile depistate la lucrările de construcție a acoperișului bunului imobil, au apărut din cauza efectuării lucrărilor cu abateri de la procesul tehnologic de execuție fapt ce demonstrează starea tehnică nesatisfăcătoare.

Instanța de apel a considerat aplicabile prevederile art. 602 alin. (1) și (2) al Codului civil (în vigoare la momentul nașterii raporturilor juridice) potrivit cărora în cazul în care nu execută obligația, debitorul este ținut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedește că neexecutarea obligației nu-i este imputată. Neexecutarea include orice încălcare a obligației, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă. Mai mult, însăși părțile au prevăzut în pct. 10.1 al contractelor că, în cazul dacă lucrarea are vicii, conform art.749, 750, 960 ale Codului civil, beneficiarul poate cere remedierea și revocarea lor. Executantul este obligat să efectueze remedierea viciilor în termenii stabiliți.

Reținând că sarcina probațiunii, potrivit Legii privind protecția consumatorului, cade pe Calcatinge Sergiu, iar instanța de apel a considerat că anume această lege este aplicabilă speței, chiar dacă Calcatinge Sergiu nu a fost înregistrat în modul stabilit de Lege în calitate de antreprenor, ultimul nu a probat declarațiile sale făcute în susținerea poziției de opunere pretențiilor reclamantei și în susținerea acțiunii reconvenționale.

La 30 septembrie 2019 (prin oficiul poștal), Calcatinge Sergiu, reprezentat de avocatul Brînza Alexei a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu menținerea hotărârii primei instanțe fără modificări.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea precum și a apreciat în mod arbitrar probele.

La 26 noiembrie 2019, Misto Galina, reprezentată de avocatul Negura Ion a depus o referință la recursul declarat de către Calcatinge Sergiu reprezentat de avocatul Brînza Alexei, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Prin încheierea din 04 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție recursul declarat de Calcatinge Sergiu, reprezentat de avocatul Brînza Alexei a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 13 iunie 2019, expediată părților prin poștă electronică la 30 iulie 2019, însă date referitoare la recepționarea acesteia de către Calcatinge Sergiu, reprezentat de avocatul Brînza

Alexei la materialele cauzei nu se regădesc, ceea ce denotă faptul că recursul declarat la 30 septembrie 2019 a fost depus cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Calcatine Sergiu, reprezentat de avocatul Brînza Alexei întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei recurate în partea încasării prejudiciului moral și emiterea în această parte a unei hotărâri noi, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Cu referire la repararea prejudiciului material, Colegiul consideră că această cerință corect a fost admisă de către instanța de apel. În favoarea concluziei enunțate, Colegiul notează prevederile art. 1398 al Codului civil, conform cărora cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că, reclamanta a încheiat cu pârâtul două contracte de prestări servicii, iar ca urmare între părți s-a stabilit un raport juridic în baza contractului sinalagmatic în care fiecare dintre părți s-a obligat reciproc, astfel încât obligația fiecăreia din ele să fie corelativă obligației celeilalte. Misto Galina a achitat costul

serviciilor de reparație și construcție oferite de Calcatinge Sergiu, iar acesta din urmă avea obligația de a presta serviciul atât cantitativ cât și calitativ.

În pofida acestui fapt, Calcatinge Sergiu nu și-a executat pe deplin obligațiile asumate în baza contractelor, la efectuarea lucrărilor de reparație și construcție a admis abateri de la procesul tehnologic de execuție, fapt constatat prin raportul de expertiză nr. 292 din 21 august 2017, efectuat în cadrul procesului judiciar.

În consecință, Colegiul lărgit apreciază ca fiind justă concluzia instanței de apel referitoare la subiectul răspunzător de prejudiciul material cauzat, or Calcatinge Sergiu fiind legat de obligațiile contractuale nu le-a executat, iar ca urmare este ținut s-o despăgubească pe Misto Galina pentru prejudiciul cauzat.

Totuși, deși a constatat existența unui prejudiciu material cauzat în urma executării necorespunzătoare a contractelor de prestări servicii, instanța de apel, examinând pretenția cu privire la prejudiciu moral, a aplicat o lege care nu trebuie să fie aplicată în prezenta speță și anume Legea privind protecția consumatorilor.

Astfel, instanța de apel, interpretând extensiv legea, eronat a ajuns la concluzia că, în cazul în care Calcatinge Sergiu nu a fost înregistrat în modul stabilit de lege în calitate de antreprenor, aceasta nicidecum nu afectează aplicabilitatea Legii privind protecția consumatorilor. În susținerea acestei teze, instanța de recurs evidențiază că, în conformitate cu prevederile art. 1, prestator este orice persoană juridică sau fizică autorizată pentru activitate de întreprinzător, care prestează servicii.

La caz, Calcatinge Sergiu nu este autorizat în modul prevăzut de lege pentru activitate de întreprinzător, or din probele prezentate de părți și administrate de instanțele de judecată altfel nu reiese, respectiv executând lucrările contractate de Misto Galina, acesta nu avea statut de prestator în sensul legii enunțate.

Reiterând concluzia expusă mai sus prin prisma pretenției cu privire la repararea prejudiciului moral, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel neîntemeiat a admis acțiunea în această parte și a dispus încasarea sumei de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral din contul lui Calcatinge Sergiu, din considerentele ce urmează.

Potrivit art. 1422 alin. (1) al Codului civil (în vigoare la momentul nașterii raporturilor juridice) în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

Din sensul prevederilor legale citate rezultă că, prejudiciul moral se compensează numai în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează și lezează drepturile personale nepatrimoniale, adică prejudiciul este moral numai dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură. De asemenea, din norma de drept

enunțată rezultă, că se admite compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Colegiul lărgit precizează că, odată ce prejudiciul este suferit din cauza unei fapte recunoscute de lege ca una care îndreptățește la repararea prejudiciului, ține de libertatea reclamantului să scoată în evidență toate capetele de prejudiciu, adică toate formele în care el a suferit din punct de vedere fizic și psihic.

Așadar, Misto Galinei i-a fost lezat un drept patrimonial, însă compensarea prejudiciului moral cauzat prin lezarea drepturilor patrimoniale se admite numai în cazurile prevăzute expres de lege. Ținând cont de faptul că prevederile Legii privind protecția consumatorilor, în speță, nu sunt aplicabile, alte temeuri prevăzute de lege pentru repararea prejudiciului moral nu se atestă.

Este important de evidențiat că deși persoana trece prin suferințe în multe situații din viață, inclusiv în cazul faptelor ilicite la care este expusă, aceasta încă nu o îndreptățește să solicite despăgubiri. Persoana o poate cere doar în cazurile prevăzute de lege și în condițiile legale privind răspunderea.

Cu referire la celelalte critici din recurs, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în cauză și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul formulat de Calcatinge Sergiu, reprezentat de avocatul Brînză Alexei.

De fapt, motivele recursului declarat de Calcatinge Sergiu, reprezentat de avocatul Brînză Alexei sunt inadmisibile în esența lor și nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea, *printre alte autorități*, cauza Kamil Uzun vs Turcia, hotărârea din 10 mai 2007, § 64; cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, § 156).

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Calcatinge Sergiu, reprezentat de avocatul Brînză Alexei, cu casarea deciziei din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău în partea încasării prejudiciului moral și în această parte a emite o nouă hotărâre de respingere a acestei pretenții, cu menținerea în rest a deciziei instanței de apel.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Calcatinge Sergiu, reprezentat de avocatul Brînză Alexei.

Se casează parțial decizia din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, emisă

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Misto Galina împotriva lui Calcatinge Sergiu cu privire la restituirea sumelor, repararea prejudiciului cauzat și la acțiunea reconvențională înaintată de către Calcatinge Sergiu împotriva Galinei Misto cu privire la încasarea retribuției muncii, penalității și a cheltuielilor de judecată, în partea încasării de la Calcatinge Sergiu a prejudiciului moral și în această parte se emite o nouă hotărâre prin care:

Se respinge pretenția Galinei Misto înaintată împotriva lui Calcatinge Sergiu cu privire la repararea prejudiciului moral.

În rest, decizia din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Galina Stratulat

Victor Burduh

Nicolae Craiu

Svetlana Filincova